

WYDANIE SPECJALNE

Uroczystość 50-lecia Wielkopolskiego Centrum Onkologii w Teatrze Wielkim w Poznaniu.

*Wykład inauguracyjny w Auli Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
Prof. Harry Bartelink.*

*Uroczystość 50-lecia Wielkopolskiego Centrum Onkologii w Teatrze Wielkim w Poznaniu.
Od lewej stoją: Jerzy Ostrowski, Katarzyna Lamperska, Witold Kycler, Marek Porzegowski, Hanna Wolska-Sidorowicz.*

*Uroczystość 50-lecia Wielkopolskiego Centrum Onkologii w Teatrze Wielkim w Poznaniu.
Od lewej stoją: Grażyna Michalczak, Maria Smolińska, Jolanta Faltyńska, Zofia Cwalina, Anna Pleszewa.*

Spis treści:

	strona
1. Wielkopolskie Centrum Onkologii w latach 1953-2003.	3
2. Sprawozdanie z konferencji "Współczesne Osiągnięcia w Onkologii".	13

■ **Redaktor:** mgr Małgorzata Twardochleb, Sekretariat Dyrekcji, pok. 337
Wielkopolskie Centrum Onkologii, ul. Garbary 15, 61-866 Poznań
tel. (61) 854 07 00

■ **Druk:** Galeria Promocyjna CEBART szoo, tel. (61) 872 11 93

gości z zagranicy oceniło prezentację dziewięciu uczestników poruszających m.in. zagadnienia z dziedziny radioterapii, radiobiologii i fizyki radiacyjnej. W każdej z dwóch sesji dla każdego uczestnika przewidziano 10 minut na przedstawienie zagadnienia oraz 10 minut na dyskusję. Prace prezentowane były wyłącznie w języku angielskim. Ostatnim punktem programu konferencyjnego była sesja plakatowa, na której zaprezentowano 186 prac.

Zwycięzcami w kategorii "Najlepszy Plakat" zostali: Elżbieta Nowicka z Gliwic, Piotr Gut z Warszawy i Jacek Gałeczki z Warszawy, w kategorii "Najlepsze Wystąpienie Ustne" - w dziedzinie immunologii i diagnostyki molekularnej - Eliza Kwiatkowska z Poznania, w dziedzinie chirurgii - Piotr Łaski z Poznania, a w dziedzinie radioterapii - Krzysztof Śłosarek z Gliwic, w kategorii "Young Scientists' Forum" - Dorota Gabrys z Gliwic, Tomasz Rutkowski z Gliwic i Tomasz Piotrowski z Poznania.

Ogółem w konferencji wzięło udział 800 osób w tym 130 gości zarówno z kraju jak i z zagranicy. Nadesłano 355 streszczeń. Do sesji ustnych zakwalifikowano 93 prace. Patronat medialny nad Konferencją objęli: "Rzeczpospolita", "Głos Wielkopolski", "Służba Zdrowia" oraz telewizja regionalna "TVP3".

*Uroczystość 50-lecia Wielkopolskiego Centrum Onkologii w Teatrze Wielkim w Poznaniu.
Stoją od lewej:
Andrzej Nowakowski - Wojewoda Wielkopolski,
Leszek Sikorski - Minister Zdrowia,
prof. Czesław Wojnerowicz - założyciel Centrum Onkologii - odznaczony Krzyżem Komandorskim,
dr Janina Gumowska-Przybora - odznaczona Krzyżem Kawalerskim,
dr hab. Julian Malicki - dyrektor Centrum Onkologii.*

Wręczenie Krzyży Zasługi przez Wojewodę Wielkopolskiego Andrzeja Nowakowskiego.

Biuro Konferencyjne w Centrum Kultury "Zamek" w Poznaniu.

WIELKOPOLSKIE CENTRUM ONKOLOGII w latach 1953-2003

Julian Malicki, Czesław Wojnerowicz, Zdzisław Kycler, Janina Gumowska-Przybora, Barbara Cerkaska-Głuszak, Anna Wachowiak, Aniela Pater, Małgorzata Twardochleb

Już na początku lat dwudziestych ubiegłego stulecia uczeni zainteresowali się możliwością leczenia chorych na raka przy zastosowaniu promieniowania jonizującego. Było to bezpośrednią konsekwencją odkrycia promieniotwórczości oraz wynalezieniem metod wytwarzania promieniowania elektromagnetycznego jonizującego, nazwanego potem rentgenowskim. Odkrycie radu przez Marię Curie z domu Skłodowską stanowiło kamień milowy w medycznym wykorzystaniu izotopów promieniotwórczych, gdyż właśnie rad okazał się jednym z najdłużej wykorzystywanych izotopów w medycynie. W Warszawie, w latach 1925-32 pod patronatem Marii Skłodowskiej-Curie powstał Instytut Radowy, który stał się zaczątkiem polskiej onkologii. W okresie międzywojennym leczeniem nowotworów zajmowały się również niektóre kliniki i zakłady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego. Wśród lekarzy, którzy zajmowali się leczeniem nowotworów i organizacją nowoczesnego lecznictwa onkologicznego wymienić należy profesorów: Karola Mayera i Antoniego Jurasza (juniora). Stworzyli oni podwaliny radioterapii i podjęli starania o wybudowanie w Poznaniu Instytutu Radowego. W Klinice Radiologii kierowanej przez profesora Karola Mayera, stosowano pionierskie w tym czasie metody napromieniowania. W Klinice Chirurgicznej, z inicjatywy prof. Antoniego Jurasza utworzono oddział radowy, który dysponował aparatem rentgenowskim do terapii głębokiej oraz 144 mg radu. Napromienianiem na tym oddziale zajmował się dr Stanisław Bylina. Leczenie radem w Poznaniu prowadzone było przez dr. Tadeusza Alkiewicza.

W czasie wojny i okupacji rozwój badań naukowych w Polsce został zatrzymany, a działalność lecznicza bardzo znacznie ograniczona. Odbudowa lecznictwa onkologicznego po wojnie była trudna ze względu na zniszczenie szpitali i brak wykwalifikowanych kadr. W 1947 r. odbudowano Instytut Radowy w Warszawie, a następnie utworzono wzorowane na nim Instytuty w Gliwicach i w Krakowie.

Jednym z najważniejszych osiągnięć było zrozumienie potrzeby interdyscyplinarnego podejścia do leczenia nowotworów, wykorzystującego osiągnięcia naukowe chirurgii, radioterapii, histopatologii i nauk podstawowych - przede wszystkim fizyki i radiobiologii, w latach następnych uzupełnione o chemioterapię.

Stan wiedzy na temat leczenia chorób nowotworowych wskazywał, że skuteczność leczenia zależy głównie od wczesnego rozpoznania choroby i szybkiego rozpoczęcia odpowiedniej terapii. Obserwowano również stały wzrost liczby zachorowań i zgonów w wyniku chorób nowotworowych. Fakty te wpłynęły na podjęcie decyzji o rozwoju sieci placówek lecznictwa onkologicznego. Po wojnie przyjęto model organizacyjny polegający na zorganizowaniu tzw. sieci onkologicznej, czyli powołaniu specjalistycznych samodzielnych ośrodków onkologicznych.

W 1952 r. powołano specjalny komitet, którego jednym z zadań było stopniowe tworzenie regionalnych ośrodków onkologicznych na terenie całego kraju. Przewodniczącym komitetu został profesor Tadeusz Koszarowski. W myśl założeń tego planu utworzono w 1953 r. ośrodek onkologiczny w Poznaniu. Zadanie organizacji ośrodka powierzono chirurgowi Czesławowi Wojnerowiczowi, do którego wkrótce dołączyli radioterapeuci Irena i Stefan Skowrońscy. Doktor (później profesor) Czesław Wojnerowicz w czasie okupacji przez 3 lata pracował w Instytucie Radowym w Warszawie. Dyrektor Instytutu Radowego prof. Franciszek Łukaszczyk zaangażował dr Czesława Wojne-

Zespół kliniczny. Od lewej: doc. Lucjan Przybora, dr Janina Gumowska-Przybora, dr Irena Skowrońska - druga od prawej (lata pięćdziesiąte ubiegłego wieku).

19 kwietnia 2002 roku w Collegium Runego Centrum obchodzono jubileusz 60-lecia uzyskania dyplomu i 62-lecia pracy zawodowej prof. Czesława Wojnerowicza - jednego z inicjatorów i założycieli ośrodka onkologicznego w Poznaniu.

*Collegium Runego.
Jubileusz 60-lecia uzyskania dyplomu i 62-lecia pracy zawodowej prof. Czesława Wojnerowicza.
Od lewej: dr Jerzy Załuski, inż. Małgorzata Kołodziej-Sarna, dr hab Julian Malicki, prof. Czesław Wojnerowicz
(kwiecień 2002 r.).*

Literatura

- C. Ramlau, *25 lat Specjalistycznego Onkologicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej im. M. Skłodowskiej-Curie w Poznaniu. Poznań 1975.*
C. Ramlau, *Materiały do historii walki z rakiem w Polsce. Poznań 1998.*
Cz. Wojnerowicz, *Udział Oddziału Chirurgicznego w organizowaniu i rozwoju Wielkopolskiego Centrum Onkologii. Poznań 2001.*

W 1962 r. utworzono Miejską Poradnię Onkologiczną przy ulicy Kórnickiej, której kierownikiem została dr Aniela Pater. Wojewódzki Szpital Onkologiczny i Wojewódzka Przychodnia Onkologiczna w latach 60-tych dysponowały w terenie tzw. „wydzielonymi łóżkami onkologicznymi” w szpitalach w Pniewach, Pniecu, Śmiglu i Opalenicy. Przyjmowano do nich chorych w ciężkich stanach, tylko ze skierowaniem ze szpitala onkologicznego lub z innych przychodni. Pacjenci byli okresowo wizytowani przez onkologów z Poznania. W okresie pełnienia przez dr. Stefana Skowrońskiego funkcji dyrektora szpital w Poznaniu uległ już w pierwszych latach znacznemu powiększeniu. Szpital, który w 1953 r. posiadał zaledwie 30 łóżek mieszczących się początkowo tylko w części budynku, przekształcił się w 1954 r. w nowoczesny na ówczesne czasy ośrodek dysponujący 100 łóżkami. W skład szpitala wchodziły oddziały: Onkologii Ogólnej, Ginekologii Onkologicznej, Chirurgii Onkologicznej oraz Pracownia Histopatologiczna, Laboratorium Analityczne oraz gabinety do radioterapii.

Zespół kliniczny podczas badań: prof. Czesław Wojnerowicz i dr Henryk Szulc oraz doc. Lucjan Przybora (lata pięćdziesiąte ubiegłego wieku).

Poza zorganizowaniem placówki i kierowaniem działalnością leczniczą, kadrze szpitala powierzono zadanie rozwijania i upowszechniania leczenia onkologicznego na terenie całej Wielkopolski. Realizacja tych zadań wymagała opracowania i wdrożenia koncepcji organizacyjnej, wyszkolenia specjalistów oraz rozwijania odpowiedniej bazy lokalowej szpitala i wyposażania go w sprzęt medyczny. Równocześnie z pracą organizacyjną i kliniczną dr Stefan Skowroński prowadził szkolenie kadry specjalistów onkologów i personelu technicznego, utrzymując stałe powiązania organizacyjne i naukowe placówki poznańskiej z Instytutem Onkologii w Warszawie.

W grudniu 1954 poznańscy onkolodzy zorganizowali w Poznaniu VII Zjazd Przeciwrakowy poświęcony stanom przedrakowym i wczesnym postaciom raka. Oprócz przedstawicieli środowiska lekarskiego obradom przysłuchiwali się zaproszeni goście i mieszkańcy miasta. Miało to duże znaczenie dla upowszechniania wiedzy i wczesnego wykrywania chorób nowotworowych. Była to jedna z pierwszych konferencji onkologicznych, które potem wielokrotnie odbywały się w Poznaniu.

W latach 1958-59 rozbudowano Dział Radioterapii, (którym kierowała dr, a potem dr hab. Irena Skowrońska) wyposażając go w cztery aparaty rentgenowskie do terapii głębokiej oraz w jeden aparat do terapii powierzchownej. Gabinety do leczenia radem wyposażono w prototypowe, automatyczne urządzenia ochronne, które ograniczyły szkodliwe napromieniowanie personelu medycznego. Na oddziale dr I. Skowrońskiej stosowano leczenie tele- i brachyterapią, do której zastosowano prototypowe urządzenia ochronne. Na II piętrze utworzono Oddział Chirurgii Onkologicznej. Wybudowano też nowoczesny blok operacyjny z klimatyzacją składający się z dwóch sal zabiegowych, pomieszczenia sterylizacyjnego i pokoju dla personelu bloku. W Poradni Chirurgicznej przeprowadzono konsultacje i badania kontrolne chorych oraz prowadzono wstępną diagnostykę zmian nowotworowych (endoskopie) i wykonywano mniejsze zabiegi operacyjne.

Zespołowi organizującemu ośrodek onkologiczny w Poznaniu przyszło działać w warunkach powojennego niedostatku środków niezbędnych do odbudowy, przebudowy i wyposażenia ośrodka. Jednak powoli zaczął powstawać zespół specjalistów nie tylko odpowiedzialnych za prace organizacyjne, lecz podejmujący się zadania kompleksowego leczenia chorób nowotworowych. Szersze propagowanie leczenia onkologicznego rozpoczęło się wraz z uruchomieniem szpitala onkologicznego. Specyfiką ośrodka była od początku interdyscyplinarna i zespołowa praktyka kliniczna oparta na naukowych podstawach chirurgii, radioterapii i histopatologii. Od samego początku radioterapeutów wspierali fizycy, którzy specjalizowali się w obliczaniu dawek terapeutycznych i ochronie pracującego personelu. Pracownią Fizyki kierował w latach 1962-68 mgr Krzysztof Jach, a następnie od 1968 do 1990 r. mgr Krystyna Prządą. Dopiero w późniejszym okresie włączono do leczenia onkologicznego chemioterapię i immunoterapię. Uzupełnianie leczenia

chirurgicznego i radiologicznego systemową chemioterapią stworzyło podstawę do tzw. „leczenia skojarzonego”, czyli stosowania kombinacji różnych metod leczenia. Wykorzystanie nowych dziedzin nauki zwłaszcza immunologii, farmakologii, fizyki, elektroniki i genetyki poprawiło dotychczasowe wyniki leczenia chorób nowotworowych.

Wielkopolskie Centrum Onkologii. Główne wejście od strony ul. Garbary 15.

leszczyńskiego, koszalińskiego i pilskiego. Ponadto leczono chorych z części województw: zielonogórskiego, bydgoskiego i gorzowskiego. W tym czasie obowiązki konsultantów wojewódzkich pełnili lekarze pracownicy poznańskiego ośrodka odpowiednio: dla województwa kaliskiego - dr med. Irena Sobocińska, dla województwa konińskiego dr med. Aniela Pater, dla województwa leszczyńskiego - dr med. Anna Wachowiak, dla województwa pilskiego - dr med. Zdzisław Kycler, a dla województwa koszalińskiego - dr med. Cezary Ramlau.

W każdym z miast wojewódzkich powstała wtedy wojewódzka poradnia onkologiczna. W Poznaniu ponadto utworzono dwie miejskie poradnie onkologiczne w dzielnicy Grunwald i Jeżyce. Obowiązki dyrektora objął w 1975 r. dr med. Cezary Ramlau. Dyrektor Ramlau rozpoczął współpracę z Akademią Medyczną w zakresie kształcenia studentów medycyny i pielęgniarek. Prowadzono również wykłady i ćwiczenia dla słuchaczy Pomaturalnego Studium Medycznego na Wydziale Elektroradiologii, co zaowocowało szeregiem nowych kadr techników medycznych. Zastępcą dyrektora ds. ekonomiczno-eksploatacyjnych była od 1975 r. aż do przejścia na emeryturę w 1989 r. pani mgr Łucja Morze, a obowiązki naczelniej pielęgniarki pełniły kolejno pani Janina Hirsch (1975-80), pani Maria Smolińska (1981-84), pani Lidia Rakoczy-Sorówka (1984-87) i pani Krystyna Walkowiak (1986-89).

Od lewej: dr Barbara Cerkaska-Głuszak, dr Jerzy Załuski, dr Zdzisław Kycler, Barbara Krysztofiak, mgr Krystyna Herwichowska, mgr Alina Jarmułowicz (grudzień 1993 r.)

W roku 1966 rozpoczęto budowę pawilonu przeznaczonego dla nowego aparatu do radioterapii - Gammatronu-3, którego budowa trwała dwa lata. W roku 1968 zmieniono nazwę Wojewódzkiego Ośrodka Onkologicznego na Wojewódzki Szpital Onkologiczny im. Marii Skłodowskiej-Curie, a następnie w 1975 r. na Specjalistyczny Onkologiczny Zespół Opieki Zdrowotnej.

W 1975 Przychodnia Onkologiczna przejęła pracę dwóch dzielnicowych Poradni Onkologicznych działających przy ulicy Chudoby (od 1959) i Kórnickiej (od 1962). W Przychodni działały gabinety: ogólny, ginekologiczny, chirurgiczny oraz pracownie histopatologiczna i cytologiczna, zatrudniające specjalistów onkologów. Lekarze przyjmowali pacjentów z terenu całego województwa i prowadzili działania w kierunku wczesnego wykrywania raka oraz sprawowali opiekę nad nieuleczalnie chorymi.

W 1975 r. wraz z nowym podziałem administracyjnym kraju nałożono na ośrodek onkologiczny w Poznaniu zadanie koordynacji leczenia onkologicznego na terenie nowo powstałych województw: poznańskiego, kaliskiego, konińskiego,

leszczyńskiego, koszalińskiego i pilskiego. Ponadto leczono chorych z części województw: zielonogórskiego, bydgoskiego i gorzowskiego. W tym czasie obowiązki konsultantów wojewódzkich pełnili lekarze pracownicy poznańskiego ośrodka odpowiednio: dla województwa kaliskiego - dr med. Irena Sobocińska, dla województwa konińskiego dr med. Aniela Pater, dla województwa leszczyńskiego - dr med. Anna Wachowiak, dla województwa pilskiego - dr med. Zdzisław Kycler, a dla województwa koszalińskiego - dr med. Cezary Ramlau.

W latach 1975-1996 kierownikiem Zakładu Radioterapii była dr med. B. Cerkaska-Głuszak, która jednocześnie pełniła funkcję specjalisty wojewódzkiego ds. onkologii i województwa poznańskiego. Dr Głuszak była również współczłonkiem zespołu onkologicznego w Klinice Hematologii Instytutu Pediatrii Akademii Medycznej

W roku 1998 odbyły się obchody 45-lecia utworzenia Centrum przy udziale władz państwowych, wojewódzkich i miejskich oraz zaproszonych gości zagranicznych. Obchody połączone były z międzynarodową konferencją onkologiczną.

Zakład Radioterapii i cały szpital uczestniczą w tworzeniu i wdrażaniu nowoczesnego i zgodnego z normami ISO systemu zapewnienia jakości. Wielkopolskie Centrum Onkologii uzyskało certyfikat Systemu Zarządzania Jakością wg ISO 9001:2000 w zakresie leczenia z wykorzystaniem promieniowania jonizującego wydany przez firmę certyfikującą Lloyd's Register Quality Assurance, poświadczającej wysoki standard usług medycznych i pozwalającej na wdrożenie nowoczesnych struktur zarządzania jakością.

Na zlecenie redakcji „Rzeczpospolitej” firma Medical Rating S.A. przeprowadziła badania poziomu usług szpitali sektora publicznego i niepublicznego. Szczegółowa lista 100 najlepszych szpitali w Polsce została opublikowana w „Rzeczpospolitej” 24 czerwca 2002 r. Wielkopolskie Centrum Onkologii zajęło na niej wysokie 9 miejsce. W kolejnych ogólnopolskich rankingach przeprowadzonych przez tygodnik „Newsweek” Wielkopolskie Centrum Onkologii zajęło 2 i 3 miejsce, a w rankingu tygodnika „Wprost” 1 miejsce wśród szpitali onkologicznych. W rankingu „Pulsu Biznesu” w kategorii wszystkich przedsiębiorstw Wielkopolskie Centrum Onkologii zajęło wysokie 456 miejsce w kraju, uzyskując tytuł „gazeli biznesu”.

Ogólnopolski Ranking Szpitali wg dziennika "Rzeczpospolita".

Na zdjęciu od lewej:

- Urszula Jeżewska (7miejsce) - Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 4 im. W. Degi w Poznaniu;
 dr Tomasz Opala (6 miejsce) - Ginekologiczno-Położniczy Szpital Kliniczny Akademii Medycznej w Poznaniu;
 dr Stanisław Gózdź (4 miejsce) - Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach;
 prof. Bogusław Maciejewski (3 miejsce) - Centrum Onkologii - Instytut w Gliwicach;
 Zdzisław Zachwieja - prezes firmy Medical Rating - współtwórca rankingu;
 prof. Zbigniew Religia (1 miejsce) - Instytut Kardiologii;
 Maciej Łukasiewicz - redaktor naczelny "Rzeczpospolitej";
 dr Marian Przylepa (10 miejsce) - Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 4 w Lublinie;
 Krzysztof Bederski (5 miejsce) - Krakowski Szpital Specjalistyczny;
 Małgorzata Kołodziej-Sarna (9 miejsce) - Wielkopolskie Centrum Onkologii;
 prof. Marian Zembała (2 miejsce) - Śląskie Centrum Chorób Serca.

do roku 1992 dr med. Eugeniusz Simon, a kierownikiem Laboratorium była do roku 1991 mgr Alina Jarmułowicz. Kierownikiem Pracowni Bakteriologii została w roku 1988 dr med. Elżbieta Knapowska, która pełniła te obowiązki do przejścia na emeryturę w roku 2002. W 1984 r. ordynatorem oddziału Radioterapii Ginekologicznej została dr med. Aniela Pater. W miarę rozbudowy szpitala oddział powiększył znacznie ilość łóżek, a w 1986 r. oddział otrzymał jeden z pierwszych w Polsce aparat selectron do after-iodingu. Pozwoliło to na zwiększenie bezpieczeństwa personelu i dokładniejsze planowanie dawki w obszarze napromienionym. Nadal stosowano rad do brachyterapii. Równocześnie rozpoczęto w oddziale Radioterapii Ginekologicznej leczenie cytostatykami aż do wydzielenia w 1990 r. samodzielnego Oddziału Chemioterapii. Ze względu na zwiększenie ilości łóżek chirurgicznych utworzono dwa oddziały chirurgii onkologicznej, które znacznie rozszerzyły zakresy wykonywanych zabiegów w jamie brzusznej, klatce piersiowej i w operacjach plastyczno-rekonstrukcyjnych. Utworzenie ich poszerzyło zasięg działalności chirurgicznej i poprawiło warunki pracy personelu. Każdy z oddziałów posiadał osobny blok operacyjny z dwiema salami zabiegowymi i odpowiednim zapleczem. W 1988 r. profesor Czesław Wojnerowicz przeszedł na emeryturę pozostając na etacie konsultanta. Ordynatorem Oddziału Chirurgii I został dr hab. Paweł Murawa (później profesor), a Oddziału II - dr med. Zdzisław Kycler, który pełnił tę funkcję do czasu przejścia na emeryturę w roku 1994. W przebudowanych pomieszczeniach przychodni przyszpitalnych utworzono salę operacyjną, gdzie przeprowadzano mniejsze zabiegi chirurgiczne i diagnostyczne niewymagające hospitalizacji. W związku z rozbudową szpitala i zwiększeniem liczby łóżek chirurgicznych utworzono w 1990 r. Oddział Anestezjologii i Intensywnej Opieki Medycznej kierowany do chwili obecnej przez dr. med. Józefa Mazurka. Z usług tego oddziału wyposażonego w nowoczesny sprzęt zaczęli korzystać nie tylko chorzy po dużych zabiegach operacyjnych, lecz również inni chorzy wymagający intensywnej opieki medycznej. Zorganizowano również 20-łóżkowy Pododdział Chemioterapii rozszerzony potem w samodzielny 34-łóżkowy Oddział Chemioterapii, którego ordynatorem od 1990 r. jest dr med. Jerzy Załuski. W ambulatorium chirurgicznym utworzono dwa oddzielne dla każdego oddziału gabinety przyjęć oraz blok operacyjny służący wykonywaniu zabiegów chirurgicznych (około 3500 zabiegów rocznie).

Lata 1989/90 to okres wielkich zmian w kraju i służbie zdrowia. Do szpitali zaczyna napływać nowoczesna technologia. Coraz więcej lekarzy specjalistów wyjeżdża na szkolenia do ośrodków zachodnioeuropejskich. Następuje szybsza wymiana doświadczeń, która wraz z nowoczesnym sprzętem medycznym prowadzi do podniesienia standardu usług medycznych i poprawy wyników leczenia. W roku 1989 dyrektorem ośrodka onkologicznego w Poznaniu zostaje dr med. Aleksander Górny, który pełni tę funkcję aż do śmierci w roku 1995. Funkcję zastępcy dyrektora do spraw lecznictwa objęła dr med. Grażyna Strczyńska, a funkcję zastępcy ds. ekonomiczno-eksploatacyjnych inż. Małgorzata Kołodziej-Sarna (którą pełni

do dziś). Funkcję Naczelnej Pielęgniarki objęła w 1990 mgr Maria Smolińska. Funkcję tę pełniła do przejścia na emeryturę w 2003 r. Od roku 2003 obowiązki Naczelnej Pielęgniarki pełni mgr Zofia Cwalina. W 1990 r. Specjalistyczny Onkologiczny Zespół Opieki Zdrowotnej zmienił nazwę na Wielkopolskie Centrum Onkologii. Od roku 1990 stopień naukowy doktora zdobyło ponad trzydzieści osób, a trzy osoby stopień doktora habilitowanego. Po raz kolejny zmodernizowano Zakład Radioterapii. Zakład Radiologii wyposażono w nowoczesny sprzęt do diagnostyki, między innymi zakupiono tomograf komputerowy. Zakład Radiologii prowadził odtąd pełną diagnostykę radiologiczną (badania konwencjonalne i tomokomputerowe), ultrasonograficzną w zakresie onkologii oraz badania zabiegowe (przede wszystkim punkcje cienkoigłowe pod kontrolą sonograficzną i tomokomputerową). Zakład Fizyki Medycznej wyposażono w nowoczesny aparat dozymetryczny i komputerowy system planowania

Prof. Paweł Murawa (na pierwszym planie w środku) wraz z lekarzami Oddziału Chirurgii Onkologicznej I.

leczenia. Działalność Zakładu Fizyki Medycznej koncentrowała się na zagadnieniach dozymetrii klinicznej, planowania leczenia napromienianiem, ochrony radiologicznej. Kierownikiem Zakładu Fizyki Medycznej został w 1990 dr (następnie dr hab.) Julian Malicki. W 1992 r. kierownikiem Pracowni Histopatologii została dr med. Danuta Bręborowicz, a kierownikiem Pracowni Diagnostyki Laboratoryjnej mgr Krystyna Herwichowska, która pełniła te obowiązki do końca 2001 r. W 1994 r. ordynatorem Oddziału Chirurgii Onkologicznej II został dr med. Marek Teresiak, ordynatorem Oddziału Radioterapii Ogólnej I dr med. Maria Kubaszewska. Od 1994 roku ordynatorem Oddziału Radioterapii Ginekologicznej został dr med. Andrzej Roszak (po odejściu na emeryturę dr med. Anieli Pater). W 1997 r. wycofano się z leczenia radem. W 2000 r. wprowadzono kompleksowe leczenie na oddziale łącznie z zabiegami operacyjnymi. Od roku 2002 Pracownią Diagnostyki Laboratoryjnej kieruje mgr Ewa Leporowska. W roku 2002 kierownikiem Pracowni Mikrobiologii został dr med. Zefiryn Cybulski

W celu intensyfikacji działalności naukowej utworzono przy współpracy z Akademią Medyczną Zakład Diagnostyki i Immunologii Nowotworów. Zespół prof. Andrzeja Mackiewicza prowadzi badania nad genetycznie modyfikowaną szczepionką na czerniaka złośliwego. W Wielkopolskim Centrum Onkologii zintensyfikowano szeroki program dokształcania lekarzy, lekarzy specjalistów, m.in. w dziedzinie chirurgii onkologicznej, radioterapii i chemioterapii. Upowszechniano wiedzę o chorobach nowotworowych i ich profilaktyce. Dzięki współpracy z Bankiem Światowym utworzono konsorcjum wielkopolskie, dzięki któremu pozyskano w 1996 r. aparaturę do Zakładu Radioterapii i Radiologii.

W roku 1995 dyrektorem Wielkopolskiego Centrum Onkologii został dr hab. Julian Malicki. Obowiązki dyrektora ds. lecznictwa przejął w 1996 r. dr med. Jerzy Załuski. Zainicjowany został program informatyzacji całego szpitala, który do 2002 r. spowodował objęcie całej działalności siecią informatyczną. Wielkopolskie Centrum Onkologii zostało włączony w 1997 r. do centralnego programu doposażenia w sprzęt do radioterapii, jako jeden z pięciu ośrodków referencyjnych w kraju. Realizacja nowoczesnego leczenia napromienianiem wymuszała sukcesywne wyposażenie Zakładu Radioterapii w najnowszą aparaturę: pięć aparatów megawoltowych, dwa symulatory, kilka systemów planowania leczenia, aparaty do brachyterapii LDR, HDR, PDR. Kierownikiem Zakładu Radioterapii została w 1996 r. dr med. Grażyna Strczyńska, a kierownikiem Zakładu Radiologii w 1995 r. dr med. Ewa Sibilska.

W roku 1999 zmienił się system finansowania ochrony zdrowia w Polsce. W miejsce systemu budżetowego powołano regionalne kasy chorych kontraktujące świadczenia w jednostkach ochrony zdrowia na rzecz ubezpieczonych. Zmiana systemu była wielkim wyzwaniem, bowiem wymuszała wprowadzenie rachunku ekonomicznego i podnoszenie standardu świadczeń. W 2001 r. zakończyła wieloletnią pracę (od 1975) w związku z przejściem na emeryturę główna księgowa pani Marianna Byczyńska i obowiązki jej przejęła mgr Mirella Śmigielska. Kierowany przez wiele lat Dział Organizacji i Nadzoru, został zorganizowany przez mgr Annę Załuską, a od 1999 r. obowiązki kierownika tego działu pełni mgr Agnieszka Dyzmann-Sroka. Kierownikiem Działu Spraw Pracowniczych w 1996 r. została mgr Mirosława Kowalczyk.

Podstawowym zadaniem Wielkopolskiego Centrum Onkologii jest działalność lecznicza, diagnostyczna i propagowanie zasad wczesnego wykrywania nowotworów (co roku przeprowadzane są liczne badania przesiewowe dla wybranych grup ludności regionu Wielkopolski finansowane przez Ministerstwo Zdrowia i regionalne kasy chorych). Dzisiaj Wielkopolskie Centrum Onkologii jest jednym z największych ośrodków onkologicznych w kraju. Centrum zostało zaliczone do jednego z pięciu ośrodków referencyjnych w zakresie radioterapii w kraju. W roku 1999 rozpoczęto dalszą rozbudowę szpitala ze środków budżetu państwa. Rozbudowa potrwa do roku 2004 i ma na celu zapewnienie chorym wszechstronnego dostępu do prowadzonej diagnostyki oraz szeroko pojmowanej terapii przeciwnowotworowej. W nowo budowanym

Obchody 45-lecia Wielkopolskiego Centrum Onkologii w Poznaniu.

Od lewej: prof. Cezary Ramlau (były dyrektor) i dr hab. Julian Malicki (obecny dyrektor).

skrzydle szpitala znajdzie miejsce medycyna nuklearna, brachyterapia, nowoczesny blok operacyjny, pomieszczenia laboratoryjne i diagnostyczne. Poprawią się też warunki oczekiwania chorych na poradę lekarską i badania diagnostyczne.

Wielkopolskie Centrum Onkologii od strony ul. Strzeleckiej. Z przodu: nowe skrzydło szpitala, które zostanie ukończone w 2005 r., z tyłu: Kantor dawnej fabryki Cegielskiego (w restauracji) - administracja Centrum.

Obecnie w dwóch oddziałach chirurgicznych wykonuje się ponad 3,5 tys. operacji rocznie, lecz się promieniowaniem około 4,0 tys. chorych, udziela się ponad 120 tys. porad rocznie. Centrum posiada 278 łóżek, zatrudnia stu trzydziestu dziewięciu pracowników z wyższym wykształceniem, w tym dziewięćdziesięciu sześciu lekarzy. Zatrudnionych jest sto siedemdziesiąt osiem pielęgniarek, siedemdziesięciu czterech laborantów i techników oraz czterdzieści osiem osób w administracji. Wśród lekarzy jest dwudziestu dwóch specjalistów z radioterapii, dwudziestu specjalistów z chirurgii onkologicznej, czterech specjalistów chirurgii ogólnej, jedenastu specjalistów anestezjologii i intensywnej terapii, dziewięciu specjalistów chemioterapii, pięciu specjalistów radiologii. Centrum zatrudnia trzydzieści trzy osoby w stopniu doktora, dwie w stopniu doktora habilitowanego i pięciu profesorów. Oprócz działalności leczniczej i diagnostycznej w Centrum prowadzi się badania naukowe w zakresie napromieniania całego ciała przed przeszczepieniem szpiku kostnego, badania genetyczne, badania nad szczepionką przeciwnowotworową. W roku 1997 zakończono stosowanie radu na rzecz innych nowoczesnych i bezpiecznych izotopów. W Wielkopolskim Centrum Onkologii prowadzone są również zajęcia dydaktyczne dla studentów Akademii Medycznej i Uniwersytetu.

W Centrum mieszczą się redakcje dwóch czasopism naukowych: „Reports of Practical Oncology and Radiotherapy” (Redaktor - dr hab. Julian Malicki) i „Współczesnej Onkologii” (Redaktor - prof. dr hab. Andrzej Mackiewicz). Od roku 1995 odbywają się co dwa lata międzynarodowe konferencje naukowe poświęcone onkologii.

Porównanie ilości (w tys.) wykonanych zabiegów i porad w latach 1976, 1990 i 2001.

rok / rodzaj świadczenia	1976	1990	2001
liczba udzielonych porad [w tys.]	40,9	110,8	118,0
liczba leczonych na oddziałach [w tys.]	1,8	5,4	9,8
liczba wykonanych zabiegów [w tys.]	4,6	3,7	9,7
liczba wykonanych badań histopatologicznych [w tys.]	7,6	14,9	30,7
liczba pacjentów leczonych promieniowaniem [w tys.]	1,4	2,3	3,3

w Poznaniu oraz prowadziła zajęcia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Poznaniu w zakresie radioterapii.

W tym czasie pozyskano nową aparaturę do radioterapii przyspieszacz liniowy Neptun, drugą bombę kobaltową Gammatron S i symulator Polex. W 1988 r. powiązano Zakład Radioterapii z 20-łóżkowym oddziałem szpitalnym i w 1990 r. dodatkowo z 18-łóżkowym oddziałem stanów lekkich zlokalizowanym przy ul. Łąkowej. Wymagało to zwiększenia zatrudnienia personelu lekarskiego o dziesięciu lekarzy i technicznego do dwudziestu osób. Dr Cerkaska-Głuszk zainspirowała terapię zaawansowanych nowotworów głowy i szyi wysokimi dawkami frakcyjnymi z planowaną przerwą, a także napromienianie chłoniaków ziarnicznych z użyciem indywidualnych osłon płaszczowych, przedoperacyjne napromienianie raka odbytnicy i przełyku, napromienianie chorych na raka sutka po doszczętnych i oszczędzających zabiegach chirurgicznych oraz paliatywne czerniaka skóry. Zwiększyło to skuteczność leczenia napromienianiem, a jednocześnie złagodziło toksyczność terapii. W 1975 r. wyposażono Oddział Ginekologiczny w aparaturę do after-loadingu, a Pracownię Fizyczną w nowy sprzęt dozymetryczny. Wojewódzka Przychodnia Onkologiczna zlokalizowana nadal przy ulicy Słowackiego, została ponownie włączona organizacyjnie do szpitala, a od 1975 zaczęła funkcjonować druga Poradnia Onkologiczna w dzielnicy Grunwald, ułatwiając dostęp do specjalistycznych porad większej liczbie chorych. W związku z odejściem na emeryturę Ireny Skowrońskiej (1984) i Stefana Skowrońskiego (1983) funkcję ordynatorów objęli odpowiednio: Oddziału Ginekologii - dr med. Aniela Pater i Oddziału Ogólnego - dr Anna Wachowiak. W 1987 r. Wojewódzka Przychodnia Onkologiczna przekształcona została w Poradnię Onkologiczną. Obejmowała ona swą działalnością pacjentów kierowanych z innych Przychodni i chorych z okolic Poznania. Kierująca tą poradnią dr Janina Gumowska-Przybora przeprowadzała coroczne badania profilaktyczne i konsultacje chorych z okolicznych szpitali.

W roku 1978, z okazji 25-lecia utworzenia Ośrodka Onkologicznego w Poznaniu odbyło się okolicznościowe spotkanie, na którym podsumowano osiągnięcia w lecznictwie onkologicznym w Wielkopolsce. Na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych w Specjalistycznym Onkologicznym Zespole Opieki Zdrowotnej zatrudnionych było: czterdziestu sześciu lekarzy, w tej liczbie czternastu specjalistów radioterapii, czterech specjalistów chirurgii onkologicznej i dwóch specjalistów chirurgii ogólnej. Poza tym zatrudnionych było sześciu specjalistów z innych dziedzin medycyny, osiemnastu pracowników z wyższym wykształceniem nie lekarskim, sześćdziesiąt dwie pielęgniarki, trzydziestu trzech laborantów oraz sto sześć osób personelu pomocniczego.

Przez cały okres swojej działalności Szpital Onkologiczny w Poznaniu w powiązaniu z terenową służbą zdrowia, klinikami Akademii Medycznej oraz pozostałymi szpitalami prowadził badania diagnostyczne i leczenie chorób nowotworowych. W okresie pierwszych 25 lat działalności poznańskiego ośrodka onkologicznego przebadano około 540 tys. chorych. Leczone ponad 53 tys. chorych (39 tys. w oddziałach szpitalnych i 14 tys. ambulatoryjnie). Wykonano około 26 tys. zabiegów operacyjnych. Przeprowadzono ponad 1 mln seansów napromieniania chorych. Napromienianie radem zastosowano u ponad 13 tys. chorych.

W tym samym czasie w Akademii Medycznej w ramach Zespołu Onkologicznego utworzono Podzespół ds. Immunologii i Terapii Nowotworów. Prowadzono szkolenie specjalistyczne w zakresie radioterapii, chirurgii onkologicznej, jak również szkolenie podyplomowe dla lekarzy z innych specjalności oraz z lecznictwa podstawowego. W 1976 r. dr Cezary Ramlau wspólnie z prof. Simmem zorganizowali Klinikę Onkologii przekształconą w 1988 r. w Katedrę Onkologii Akademii Medycznej. Mieściła się ona przy ulicy Łąkowej 1/2 w Poznaniu. Jej pierwszym kierownikiem został prof. Jan Bręborowicz, który pełni tę funkcję do dzisiaj. W skład Katedry wchodzi: Klinika Onkologii, Klinika Opieki Paliatywnej i Intensywnej Terapii Onkologicznej, Zakład Patologii Nowotworów, Zakład Analityki Medycznej, Pracownia Radiologii i Zespół Poradni. W październiku 2001 r. zorganizowano konferencje z okazji 25-lecia Kliniki Onkologii Akademii Medycznej, której tematem były przeciwciała monoklonalne w onkologii.

W lipcu 1978 r. powstał z inicjatywy lekarzy oraz władz administracyjnych Poznania i województwa poznańskiego Społeczny Komitet do Walki z Rakiem, jako pierwszy tego typu w Polsce. Głównym celem tego stowarzyszenia było pozyskanie środków na rozbudowę szpitala onkologicznego i rozszerzenie akcji profilaktycznej chorób nowotworowych na cały region. Skuteczność rozpoznania stanów przedrakowych, wczesnych postaci nowotworów złośliwych, a także wyniki leczenia sprzyjały podjęciu decyzji w sprawie rozbudowy bazy szpitalnej. Rozbudowa szpitala zakończona w 1988 r. pozwoliła na zwiększenie liczby łóżek do 250. W nowym obiekcie całe jedno piętro przeznaczono na utworzenie pracowni: histopatologicznej, analityki medycznej, mikrobiologii oraz pracowni hodowli tkankowych dla oceny wrażliwości na stosowane leki cytostatyczne. Pracownią histopatologii i całym działem diagnostycznym kierował

Przygotowanie do pierwszej operacji w nowo wybudowanym bloku operacyjnym. Na pierwszym planie: prof. Czesław Wojnerowicz i dr Henryk Szulc (lata sześćdziesiąte ubiegłego wieku).

rowicza do pracy w radioterapii powierzonej wykorzystującej metodę Shaula, pod kierunkiem prof. Laskowskiego. Po wojnie dr Wojnerowicz powrócił do pracy w Klinice Chirurgicznej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego. W marcu 1952 r. zapadła decyzja o przeznaczeniu gmachu Szpitala Ubezpieczalni Społecznej w Poznaniu przy ulicy Raczyńskich 15 (obecnie ul. Garbary) na cele leczenia onkologicznego. Dostosowanie obiektu do potrzeb onkologii napotykało na poważne trudności. Powszechnie bowiem powątpiewano w skuteczność leczenia raka, a tym samym w celowość tworzenia ośrodka onkologicznego. Jednak już 1 grudnia 1952 r. dr Czesław Wojnerowicz został mianowany przez ówczesnego wojewodę pierwszym etatowym pracownikiem Wojewódzkiego Ośrodka Onkologicznego. Powie-

rzo mu również dalszą organizację placówki. W styczniu 1953 r. w wyniku ustaleń pomiędzy Dyrekcją Instytutu Onkologii w Warszawie i Ministrem Zdrowia powołano na dyrektora szpitala dr. med. Stefana Skowrońskiego pełniącego jednocześnie funkcję ordynatora Oddziału Ginekologicznego. Ordynatorem Oddziału Chirurgicznego został dr med. Czesław Wojnerowicz, ordynatorem Oddziału Ogólnego - dr med. Irena Skowrońska, kierownikiem Działu Patologii - dr med. Lucjan Przybora, a kierownikiem Ambulatorium Szpitala - dr Janina Gumowska-Przybora.

Dyrektor Stefan Skowroński dyplom lekarza uzyskał na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego w 1946 r. W sierpniu 1947 r. podjął ponownie przerwana przez okupację pracę w Instytucie Radowym w Warszawie w Oddziale Radioterapii. Stopień naukowy doktora medycyny uzyskał w 1952 r. na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku. W roku 1954 uzyskał tytuł specjalisty w zakresie onkologii ogólnej, a następnie w 1958 r. tytuł specjalisty II stopnia w zakresie radioterapii. Od 1960 r. pełnił funkcję specjalisty do spraw onkologii na terenie całej Wielkopolski. Obowiązki dyrektora Wojewódzkiego Specjalistycznego Ośrodka Onkologicznego w Poznaniu pełnił do marca 1975 r., tj. do czasu reorganizacji ośrodka i utworzenia Specjalistycznego Onkologicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej. Do grudnia 1983 r. kierował Oddziałem Ginekologii Onkologicznej. W 1983 r. przeszedł na emeryturę i powrócił do Warszawy, gdzie w latach 1985-1987 pracował w stołecznej przychodni onkologicznej. Zmarł w 1988 r.

W organizacji poznańskiego ośrodka onkologicznego uczestniczył również dr, (później docent) Lucjan Przybora, który stworzył Pracownię Histopatologiczną i brał udział w nauczaniu onkologii lekarzy Szpitala i Przychodni. Był pionierem onkologicznej histopatologii klinicznej i badań cytologiczno-ginekologicznych na terenie Wielkopolski. Mając na co dzień do czynienia z różnorodnością obrazów mikroskopowych tej samej choroby, ale o odmiennym jej przebiegu klinicznym, rozumiał potrzebę kojarzenia różnych metod leczenia. Współpraca z patologami i klinicystami Akademii Medycznej w Poznaniu zaowocowała wprowadzeniem onkologicznych metod pobierania materiałów morfologicznych do badań histopatologicznych do powszechnej praktyki w onkologii. Wynikiem tej współpracy było również zorganizowanie i otwarcie w 1954 r. w I Klinice Płodniczo-Ginekologicznej Pracowni Histopatologii, która w 1965 r. jako pierwsza w Polsce uzyskała statut Zakładu Patologii Narządu Rodnego Kobiety oraz organizacja Zakładów Patomorfologii w Miejskim Szpitalu Ginekologiczno-Płodniczym i Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym.

Lecznictwo onkologiczne otwarte zostało zorganizowane przez dr Janinę Gumowską-Przyborę, która od roku 1953 prowadziła jednocześnie Wojewódzką Poradnię Onkologiczną i Ambulatorium Ośrodka Onkologicznego. W początkowym okresie działania Wojewódzkiej Poradni Onkologicznej (maj 1953) obowiązki lekarza onkologa ogólnego pełnił również dr Stefan Skowroński, a obowiązki chirurga onkologa dr Czesław Wojnerowicz. Od 1958 r. Wojewódzka Poradnia Onkologiczna została przeniesiona do gmachu Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych przy ulicy Słowackiego. Powyższa zmiana miała korzystny wpływ na rozwój Wojewódzkiego Ośrodka Onkologicznego, gdyż umożliwiła zwiększenie liczby łóżek do 120. Stworzyło to również możliwość współpracy z innymi Przychodniami Specjalistycznymi. W 1959 r. otwarto Miejską Poradnię Onkologiczną przy ul. Chudoby, którą prowadził dr Cezary Ramlau.

Sprawozdanie z konferencji "Współczesne Osiągnięcia w Onkologii"

W dniach od 6 do 8 listopada 2003 r. odbyła się w Poznaniu międzynarodowa konferencja naukowa "Współczesne Osiągnięcia w Onkologii". Współorganizatorami konferencji oprócz Wielkopolskiego Centrum Onkologii były również: Polskie Towarzystwo Radioterapii Onkologicznej, Polskie Towarzystwo Onkologiczne, Polskie Towarzystwo Chirurgii Onkologicznej, Polskie Towarzystwo Immunologiczne, Fundacja "Geny Życia" oraz Katedra Onkologii Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

Wiodącymi tematami konferencji były zagadnienia w zakresie: leczenia skojarzonego chorób nowotworowych, nowoczesnej diagnostyki i taktyki leczenia nowotworów z intencją zachowania narządów, rozwoju technologii leczenia nowotworów, immunologii nowotworów, jakości usług medycznych w onkologii oraz epidemiologii nowotworów. Obrady prowadzone były w języku polskim i angielskim.

W zjeździe wzięło udział ok. 800 uczestników. Zaproszono 130 wykładowców z kraju i z zagranicy. W skład grupy zagranicznych wykładowców weszli profesorowie: Harry Bartelink, Jean Chavaudra, Angus Dalgleish, Andre Eckard, Germanie Heeren, Ginette Marinello, Jens Overgaard, Pierre Scalliet, Peter Schlag, David Ian Thwaites i Paul Van Hautte.

Ceremonia rozpoczęcia konferencji odbyła się dnia 6.11.2003 o godzinie 17:00 w Auli Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Wykłady inauguracyjne wygłosili: prof. Harry Bartelink "Towards treatment tailoring in breast cancer" oraz prof. Witold Zatoński "Epidemiologia chorób nowotworowych i skuteczność walki z rakiem w Polsce". Po wykładach goście wysłuchali koncertu muzyki klasycznej.

Program naukowy konferencji rozpoczął się w piątek 7.11.2003 o godzinie 9:00 od sesji "State of Art". Wykład pt. "Od konwencjonalnej przeciętności do modelowania dawki przy pomocy metod molekularnych i obrazowych w leczeniu skojarzonym nowotworów" wygłosił prof. Bogusław Maciejewski. Od godziny 10:30 toczyły się równoległe sesje plenarne z zakresu diagnostyki molekularnej i radioterapii. O godzinie 12:00 rozpoczęły się Sympozja Tematyczne: 1/ diagnostyka molekularna i podstawy molekularne nowotworu, 2/ postępy w ginekologii, 3/ radioterapia i radiobiologia, 4/ postępy w chirurgii onkologicznej.

Po południu rozpoczęły się Sesje Warsztatowe, podczas których uczestnicy zaprezentowali zgłoszone i zakwalifikowane do prezentacji prace. Tematyka sesji obejmowała: 1/ zagadnienia diagnostyki molekularnej i podstaw molekularnych nowotworów, 2/ psychologia w onkologii, 3/ radioterapia, 4/ postępy w chirurgii onkologicznej, 5/ leczenie nowotworów jamy ustnej, gardła i krtani, 6/ zagadnienia radioterapii i fizyki medycznej, 7/ immunologię nowotworów, 8/ zagadnienia prawne w ochronie zdrowia w świetle obowiązującego prawa, Europejskiej Konwencji Biotycznej, Kodeksu Etyki Lekarskiej, warunków kulturowych i rosnącej świadomości społeczeństwa, a także epidemiologii nowotworów w Polsce oraz aspektami finansowania szpitalnictwa onkologicznego.

Dzień zakończyła uroczystość z okazji 50-lecia utworzenia Wielkopolskiego Centrum Onkologii, która odbyła się w Teatrze Wielkim im. Stanisława Moniuszki. W uroczystości wzięli udział m.in. Minister Zdrowia Leszek Sikorski, Wojewoda Wielkopolski Andrzej Nowakowski Marszałek Województwa Wielkopolskiego Stefan Mikołajczak, Prezydent Miasta Poznania Ryszard Grobelny, Arcybiskup Metropolita Poznański ks. Stanisław Gądecki, którzy wręczyli order i odznaczenia zasłużonym pracownikom Wielkopolskiego Centrum Onkologii. Na zakończenie Akademii zaproszeni goście wysłuchali fragmentu opery Giuseppe Verdiego "Ernani".

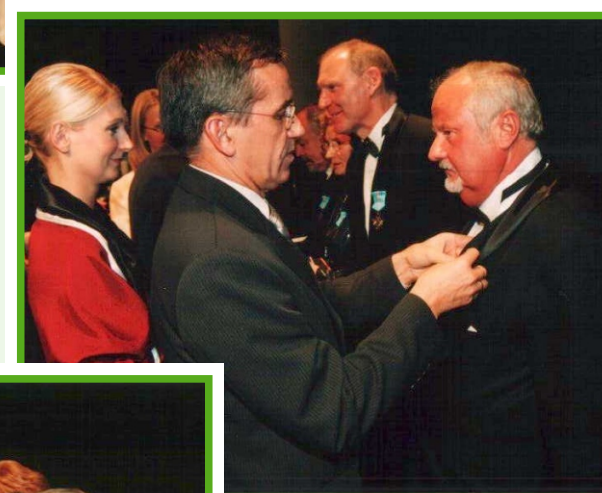
Sobotni program konferencji rozpoczął się o godzinie 9:00 sesją State of Art. Wykład pt. "Sentinel Lymphnode Biopsy in different tumor entities" przedstawiony został przez prof. Petera Schlag'a. Po sesji prof. Paweł Murawa w imieniu Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej wręczył prof. Peterowi Schlag'owi dyplom honorowego członka Towarzystwa. Od godziny 10:00 odbywały się równoległe prowadzone Sesje Plenarne poświęcone: 1/ postępom w terapii molekularnej i komórkowej oraz 2/ postępom w chirurgii onkologicznej. W czasie popołudniowych sympozjów tematycznych omawiano zagadnienia z zakresu: 1/ terapii molekularnej, 2/ radioterapii i fizyki medycznej, 3/ histopatologii oraz 4/ leczenia skojarzonego nowotworów głowy i szyi.

Ważnym akcentem konferencji była dwupółgodzinna sesja "Young Scientists' Forum", której głównym celem było zachęcanie młodych naukowców do publicznego przedstawiania wczesnych osiągnięć własnego dorobku naukowego oraz promowanie ich prac na forum międzynarodowym. Grono zaproszonych

Wręczenie zasłużonym pracownikom Orderów Odrodzenia Polski przez Ministra Zdrowia Leszka Sikorskiego i Wojewodę Wielkopolskiego Andrzeja Nowakowskiego.

Wręczenie odznak honorowych za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego Stefana Mikołajczaka.

Wręczenie listów gratulacyjnych i albumów za zasługi dla Miasta Poznania przez Prezydenta Miasta Poznania Ryszarda Grobelnego.

Uroczystość 50-lecia Wielkopolskiego Centrum Onkologii w Teatrze Wielkim w Poznaniu.

